

FÄRNEBOFJÄRDENS NATIONALPARK

NEDRE DALÄLVENS UNIKA ÄLVLANDSKAP

NATIONALPARKEN I KORTHET

- AREAL: 10 471 ha, varav 4 265 ha är vatten
- INVIGNINGSÅR: 1998
- NÄRMASTE ORTER: Österfärnebo, Gysinge, Tärnsjö
- FÖRVALTARE: Länsstyrelsen i Gävleborgs län.

ARTRIKT ÖVERSVÄMNINGSMÅRÅDE

Här i Nedre Dalälven svämmar älven över regelbundet och breder ut sig över stora ytor. Översvämningarna har skapat speciella livsmiljöer för många olika växter och djur. Den vidsträckt Färnebofjärden kantas av älvängar, svämskog, forsar och gammelskog. Här möts den nordsvenska och sydsvenska naturens typiska växter och djur.

Allt detta gör att området har ett ovanligt rikt djur- och växtliv med många sällsynta arter. Bland annat finns här mer än 200 fågelarter, varav cirka 100 häckar i området. Det här är ett av Sveriges mest värdefulla naturvårdsområden, därför är det en nationalpark.

NATIONALPARK - VÄRDEFULL NATUR

Syftet med en nationalpark är att bevara värdefull natur för Sverige och världen. Den ska representera en landskapstyp som antingen är unik eller representativ för landet. Nationalparkstatus är det starkaste skydd värdefull natur kan få. Sverige har i dag 30 nationalparker. Sammanlagt täcker nationalparkerna drygt 1,6 % av vårt lands yta. I Sverige ägs alltid marken i nationalparkerna av staten.

FORSARNA

Vårfloden är mäktig. Vattnet får fart över steniga bottenar. I forsarna slår inga växter rot och isen lägger sig inte om vintern. Det öppna vattnet gör luften fuktig och lite varmare. Vinterklimatet blir mildare. Här trivs djur och växter som är känsliga för torra och kyla.

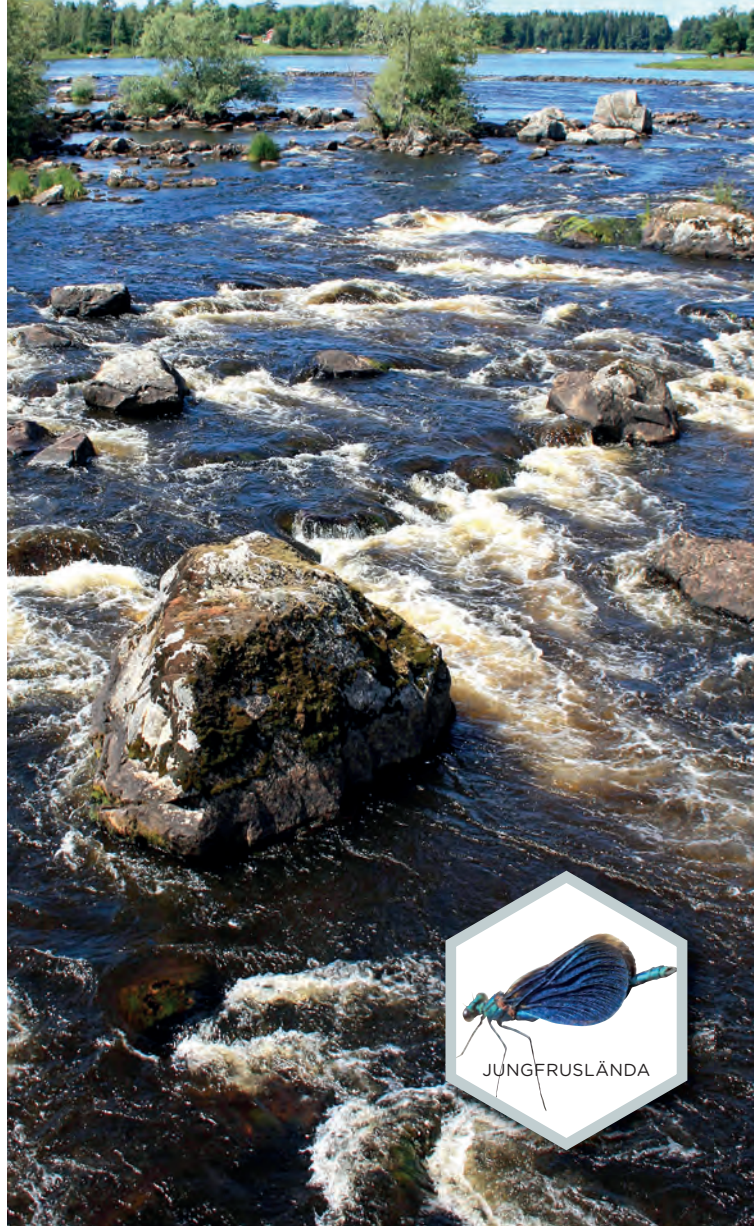

FOTO PETER STAHL

JUNGFÄRULÄNDA

- SÅNGSVAN
- FISKGJUSE
- STORSKRAKE
- HAVSÖRN
- STRÖMSTARE

FÅGEL OCH FISK I NÄRINGSRIKA VATTEN

I och kring det friska näringsrika vattnet frodas insekter som bildar ett varierat smörgåsbord för fisk och fågel. Fågellivet saknar motstycke i landet och över hundra arter häckar regelbundet här.

Havsörn och fiskgjuse svävar ofta över fjärden och på vintern dyker strömstaren efter mat i de öppna isfria forsarna.

I forsarnas strömmande syrerika vatten trivs harr och öring, medan gädda och gös föredrar den lugna vida fjärden. Gysingeforsarnas och Färnebofjärdens fiskvårdsområden erbjuder fina fiskevatten. Soliga dagar svävar den skimrande blå jungfruländan intill älvens strandkanter.

ÖRING HARR GÖS GÄDDA

FINA FISKEVATTEN Information om hur du köper fiskekort finns på farnebofjarden.se eller ring naturum telefon 010-225 15 16.

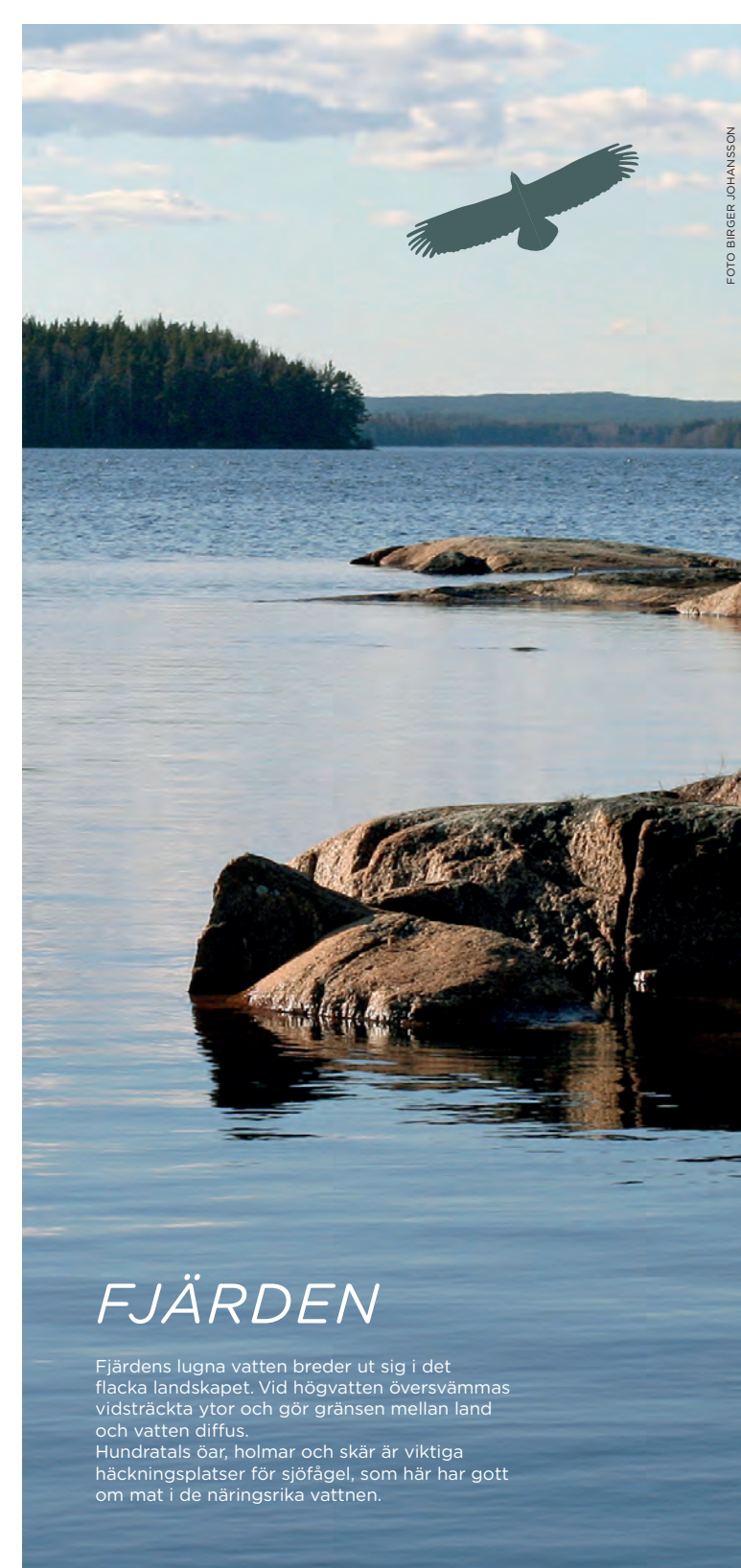

FOTO BERGER JOHANSSON

FJÄRDEN

Fjärdens lugna vatten breder ut sig i det flacka landskapet. Vid högvatten översvämmas vidsträckt ytor och gör gränsen mellan land och vatten diffus. Hundratals öar, holmar och skär är viktiga häckningsplatser för sjöfågel, som här har gott om mat i de näringsrika vattnen.

FOTO TOMAS ARÉNO

VÄLKOMMEN IN I NATURUM

Naturum Färnebofjärden ligger i det gamla stallet på Gysinge bruk vid Dalälvens strand. Utställningen berättar om Färnebofjärdens flora och fauna och de miljöer man möter ute i nationalparken. Här kan du titta, lyssna, lukta och känna. Det finns också en fördjupningsavdelning för dig som vill veta mer samt tips på aktiviteter och besöksmål i nationalparken. Huset är tillgänglighetsanpassat med hiss till ovanvåningen och anpassat toalett.

För öppettider se vår hemsida: www.sverigenationalparker.se/farnebofjarden

FRI ENTRÉ

I anslutning till naturum finns en stig och broanläggning som leder ut till kvarnruinen mitt i den brusande Gysingeforsen. Här kan du grilla vid en fin eldstad och du kommer hit med både rullstol och barnvagn.

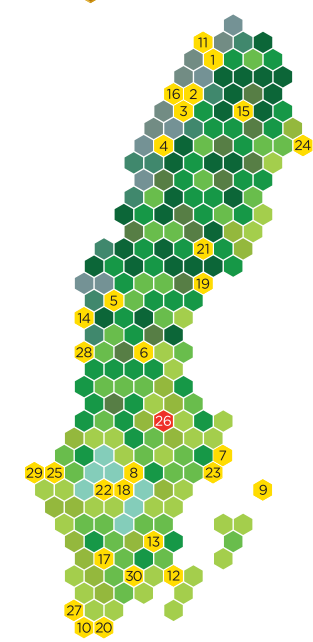
KONTAKTA OSS

Förvaltningskontor • naturum
Färnebofjärdens nationalpark
Adress Benedicks väg 3 • 811 97 Gysinge
Telefon 010-225 15 16
E-post farnebofjarden@lansstyrelsen.se
www.sverigenationalparker.se/farnebofjarden

FÖLJ OSS

Facebook Färnebofjärdens nationalpark
Instagram farnebofjarden_nationalpark

SVERIGES NATIONALPARKER

1. ABISKO Lättillgänglig fjällalmed en ovanligt rik flora.
2. STORA SJÖFALLET / STUOR MUORIKKE Mäktiga fjälltoppar, glaciärer och tallurskog.
3. SÄREK Storslagen och krävande vildmark i ett unikt fjällandskap.
4. PIELJEKAISE Vidsträckt orörda fjällbjörkskog.
5. SONFJÄLLET Låg fjäll och naturskog med gott om björn.
6. HAMRA En sällsynt helhet av naturliga skogar, myrar och vattendrag.
7. ÅNGSÖ Genuint odlingslandskap med betesdjur och slätter.
8. GARPHYTTAN Äldre odlingslandskap där många sångfåglar har fått en fristad.
9. GÖTSCA SANDÖN Unik och sällsynt väcker o med milsvida sandstränder.
10. DALBY SÖDERSKOG Lumvig lövskogslund på den skånska slätten.
11. VADVETJÄKKA Sveriges nordligaste nationalpark är ett fjäll med djupa grottor.
12. BLÅ JUNGFÄRULÄN Sägeromspunnen ö med släta berghällar, ädellövskog och vacker utsikt.
13. NORRA KVILL En av få urskogsartade skogar i södra Sverige.
14. TÖFSINGDALEN Dalgång med tallurskog, blockmarker och forsande vatten.
15. MUDDUS / MUTTOS De stora myrarnas och urskogarnas land.
16. PADJELANTA / BADJELANNDÄ Böjande fjällhedar och stora sjöar långt från närmaste väg.
17. STORE MOSSE Det största svenska myrområdet söder om Lappland.
18. TIVEDEN Skogslandskap med vildmarks känsla.
19. SKULESKOGEN Kust med storslagna utsikter och världens högsta landhöjning.
20. STENSHUVUD Kustberg, ädellövskog, inbjudande hedar och stränder.
21. BJÖRNLANDET Berg, stup och storskog med spår av forna tiders bränder.
22. DJURÖ Skärgårdslandskap i Västeuropas största insjö.
23. TYRESTA Orörd storskog strax söder om Stockholm.
24. HAPARANDA SKÄRGÅRD Skärgårdslandskap med långgrunda sandstränder.
25. TRESTICKLAN Våglos odemark med milsvida utsikter från tallrikad bergsryggar.
26. FÄRNEBOFJÄRDEN Mosaik av lövrika skogar och vatten vid nedre Dalälven.
27. SÖDERÅSEN Lövsskogar, rasbranter, strömmande vattendrag och ett rikt växt och djurliv.
28. FULUFJÄLLET Här vid Sveriges högsta vattenfall möter urskogen fjället som är vitt av lav.
29. KOSTERHAVET Artrikt havs- och skärgårdsområde med landets enda korallrev.
30. ÅSNEN Insjöskärgård med hundratals öar. Gammal skog med bok och tall.

naturvardsverket.se
Ansvarig för Sveriges nationalparker.

OMSLAGSFOTO ANDERS OHLUND. FOTO KARL NYBERG, EBELI NORMARK, JAN-OLUF HERNANDESSON, GÖRAN SÖDERG, ANDREAS MALMÖVET. ILLUSTRATIONER PER-ANDERS NILSSON, JOHAN LUNDH, ELMERAS PRODUKTION 2019

- SUMPVIOL
- NORRLANDSSTARR
- KRISSLA
- FACKELBLMSTER

SLÄTTERÄNGAR

Det frodiga gräset på älvängarna slogs förr som foder till djuren. Den naturligt gödslade marken gav god skörd. Bönderna sparade höet i lador ute på slätterängarna. När det blev vinter drog man hem det med häst och släde över isen. Idag finns bara några ängslador kvar. Vissa älvängar slättrar man än idag, av natur- och kulturvårdsskäl.

Nedre Dalälvens lopp sammanfaller med den biologiska norrlandsgränsen som kallas Limes Norrlandicus. Här möter norrländsk myrmark och barrskog den sydsvenska lövskogen med inslag av ädla lövträd som ek, lind och hassel. Nord- och sydsvenska växter och djur trivs här sida vid sida, vilket bidrar till att området är ovanligt artrikt.

NORRLANDSSTARR

ASPFJÄRIL
Aspfjärilen är en av våra största dagfjärilar. Den trivs uppe i trädkronorna men söker sig ner till marken för att suga i sig fukt.

TOSTEBLÄVINGE
Tosteblävinge är vårens första blävinge. Den är ganska vanlig och trivs i skogar med både barr- och lövträd. Den syns ofta längs stigar och grusvägar, och i små gläntor.

VITRYGGIG HACKSPETT

GRÖN ASPVEDBOCK

SVÄMSKOG

Skogen mellan den öppna våtmarken och den torra skogsmarken kallas svämskog. Färnebofjärdens svämskogsmiljöer med gamla grova aspar saknar motsvarighet i landet och är en viktig livsmiljö för en rad sällsynta och hotade arter, som gynnas av de årliga översvämningarna. Här lever ett stort antal häckande ugglor och hackspettar ett gott liv.

FOTO JENNE DALENISSON

PADDLA • CAMPA • ELDA

En tur med kanot i nationalparken är en upplevelse för den som vill komma riktigt nära naturen. För övernattnin i området finns raststugor, tältplatser och en mängd vindskydd, se karta.

FOTO KERSTIN ÅRELAND

REGLER

Varmt välkommen in i vår vackra nationalpark! Tänk på att det finns regler som du måste känna till och följa när du är här.

- Du får fiska om du har ett giltigt fiskekort.
- Den 1 januari-31 juli är det tillträdesförbud i vissa områden. Respektera uppsatta skyltar.
- Motortrafik, ridning och cykling är bara tillåten på bilvägar.
- Du får bara tälta på anvisade platser.
- Du får inte plocka, samla eller gräva upp växter. Men du får plocka bär och matsvamp för eget behov.
- Du får inte göra upp eld någonstans utom i de iordningställda eldstäderna. Du får dock använda friluftskök och grill. Vid alla vindskydd och stugor finns iordninggjord eldstad.
- Du får inte bryta kvistar, fälla träd eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar.
- Du får inte köra motorbåt eller annan motordriven farkost i högre hastighet än 7 knop, utom i områden där 12 eller 20 knop gäller.
- Du får inte åka vattenskidor eller liknande efter motorbåt.
- Hundar ska alltid vara kopplade i nationalparken.

Mer information får du på www.sverigenationalparker.se/farnebofjarden

FOTO PETER STAHL

KARL JOHAN SVAMP

BARRSKOG

I den södra delen av nationalparken breder de mörka barrskogarna ut sig. Gamla granar förtrollar och fördunklar med sina tätta grenverk. Spridda doende och döda trädstammar ger en känsla av orörd urskog. Här smyger lodjuret på tysta tassar och slagugglan sveper ljudlöst mellan träden.

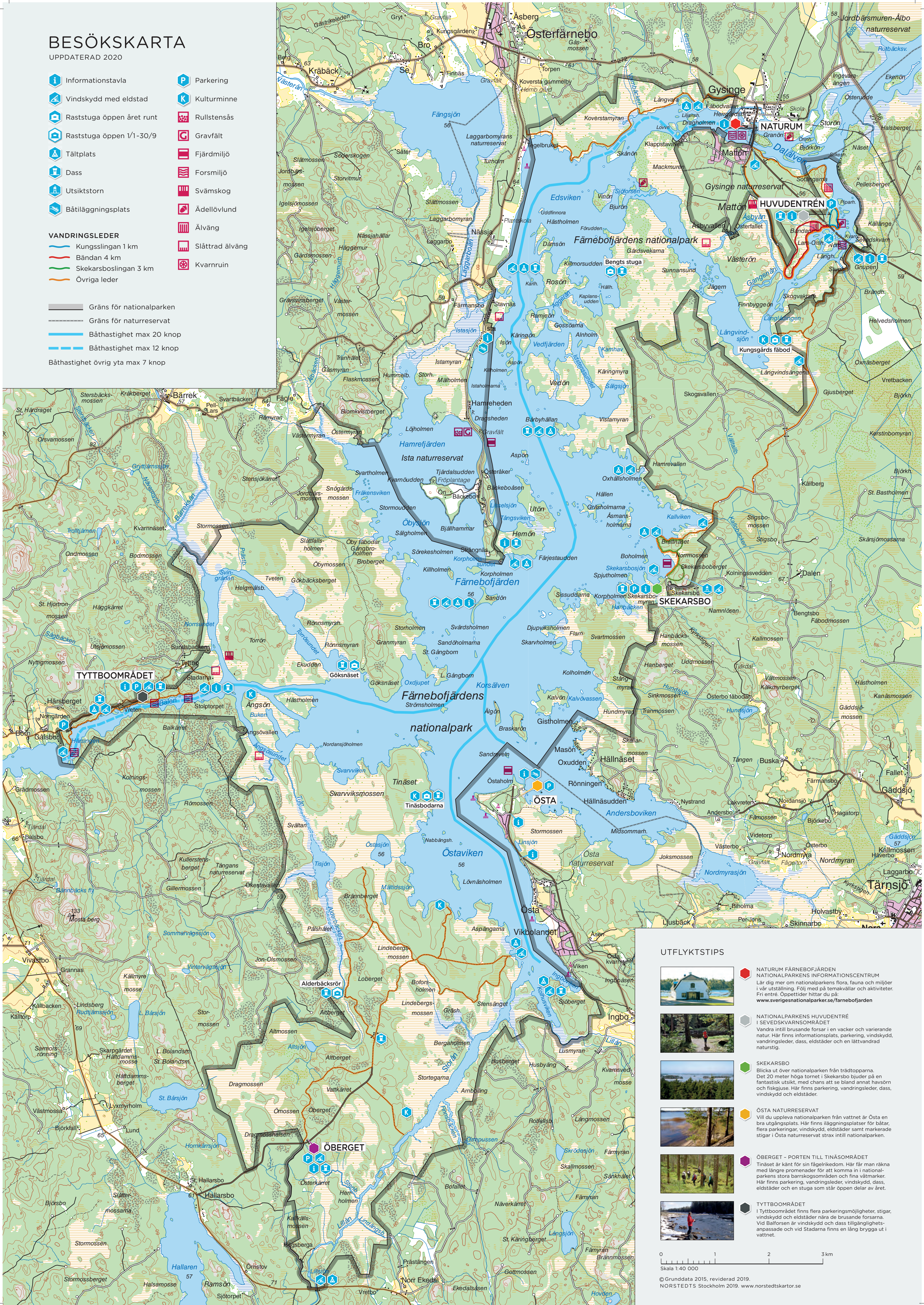
BLÅBÄR

BESÖKSKARTA

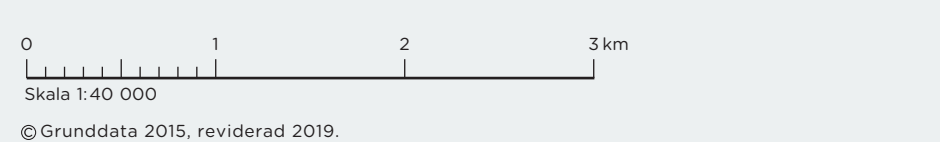
UPPDATERAD 2020

	Informationstavla		Parkering
	Vindskydd med eldstad		Kulturminne
	Raststuga öppen året runt		Rullstensås
	Raststuga öppen 1/1-30/9		Gravfält
	Tältplats		Fjärdmiljö
	Dass		Forsmiljö
	Utsiktstorn		Svämskog
	Båtiläggningsplats		Ädellövlund
VANDRINGSLEDER			Älväng
	Kungsslingan 1 km		Slåttrad älväng
	Bändan 4 km		Kvarnruin
	Skekarsbosling 3 km		
	Övriga leder		
-
	Gräns för nationalparken
	Gräns för naturreservat
	Båthastighet max 20 knop
	Båthastighet max 12 knop
	Båthastighet övrig yta max 7 knop

UTFLYKTSTIPS

- NATURUM FÄRNEBOFJÄRDEN NATIONALPARKENS INFORMATIONSCENTRUM**
Lär dig mer om nationalparkens flora, fauna och miljöer i vår utställning. Följ med på tematikvällar och aktiviteter. Fri entré. Öppettider hittar du på: www.sverigesnationalparker.se/farnebofjarden
- NATIONALPARKENS HUVUDENTRÉ I SEVEDSKVARNSOMRÅDET**
Vandra intill brusande forsar i en vacker och varierande natur. Här finns informationsplats, parkering, vindskydd, vandringsleder, dass, eldstäder och en lättvandrad naturstig.
- SKEKARSBO**
Blicka ut över nationalparken från trädtopparna. Det 20 meter höga tornet i Skekarsbo bjuder på en fantastisk utsikt, med chans att se bland annat havsörn och fiskgädda. Här finns parkering, vandringsleder, dass, vindskydd och eldstäder.
- ÖSTA NATURRESERVAT**
Vill du uppleva nationalparken från vattnet är Östa en bra utgångsplats. Här finns iläggningsplatser för båtar, flera parkeringar, vindskydd, eldstäder samt markerade stigar i Östa naturreservat strax intill nationalparken.
- ÖBERGET - PORTEN TILL TINÄSOMRÅDET**
Tinäset är känt för sin fågelrikedom. Här får man räkna med längre promenader för att komma in i nationalparkens stora barrskogsområden och fina våtmarker. Här finns parkering, vandringsleder, vindskydd, dass, eldstäder och en stuga som står öppen delar av året.
- TYTTBOOMRÅDET**
I Tyttboområdet finns flera parkeringsmöjligheter, stigar, vindskydd och eldstäder nära de brusande forsarna. Vid Balforsen är vindskydd och dass tillgänglighetsanpassade och vid Stadarna finns en lång brygga ut i vattnet.

© Grunddata 2015, reviderad 2019.
NORSTEDTS Stockholm 2019. www.norstedtskartor.se